

XIV. MEZINÁRODNÍ BIOMETEOROLOGICKÝ KONGRES, LJUBLJANA

Jaroslav Střešík

Geofyzikální ústav AV ČR, Praha

Stejně jako u nás Česká, resp. Slovenská, bioklimatologická společnost sdružuje zájemce o bioklimatologii, v celosvětovém měřítku takto pracuje Mezinárodní společnost pro biometeorologii (International Society of Biometeorology). Členství v ní je individuální (tj. členy nejsou národní společnosti jako celek), členský příspěvek je 70 US dolarů ročně. Tato společnost pořádá mj. pravidelně mezinárodní biometeorologické kongresy, vždy po třech letech v různých místech světa. Předcházející shromáždění bylo v r. 1993 v Calgary v Kanadě s minimální účastí středo- a východoevropských zemí (ve sborníku referátů není žádný český nebo slovenský příspěvek). V letošním roce (1996) se konal v pořadí již čtrnáctý biometeorologický kongres v Lublani ve dnech 1. až 7. září.

V minulosti cesty našich občanů do Jugoslávie, pokud měli možnost tuto zemi navštívit, směřovaly především k moři. A protože tranzit přes Rakousko nebyl povolen, leželo Slovinsko mimo hlavní cesty od maďarských hranic k moři a jeho návštěva byla vlastně zájždka. Nyní zjišťujeme, že přímou cestou přes Rakousko je z Prahy (nebo z Brna) do Lublaně blíže než např. do Košic.

Slovinsko se po rozpadu společného státu chová jinak než naše země. Snaží se co nejvíce omezit vazby na své dřívější partnery ve federaci a co nejrychleji se přiblížit západní Evropě (zavedli např. nová vlastní poštovní směrovací čísla). Slovinsko je střední Evropa a ne Balkán. Proto také válka na území bývalé Jugoslávie se Slovinska nijak nedotkla. Životní úroveň je zde podstatně vyšší než v jiných částech bývalé Jugoslávie, průměrné platy převedené na dolary jsou s velkým náskokem nejvyšší v celém východním bloku. Celá země spíše připomíná Rakousko než sousední Chorvatsko, především v celkovém vzhledu a upravenosti. Na nádraží se nepotulují bezdomovci a jiná individua ze všech koutů světa. Pro nás však má Slovinsko tu nevýhodu, že životní náklady jsou také blíže Rakousku než ostatním zemím na Balkáně.

Slovinsko je malá země, veliká asi jako Morava a má jen něco přes dva miliony obyvatel. Proto je třeba s uznáním ocenit, že tak malá země si troufla pořádat takovou velkou mezinárodní akci, a tohoto úkolu se zhostila velmi dobře. Hlavním pořadatelem byla Ljubljanská univerzita, dále se podílela např. Mezinárodní biometeorologická společnost, Světová meteorologická společnost, Slovinská meteorologická společnost, Hydrometeorologický ústav Slovinska, sponzorem byly některé banky a jiné instituce. Celkem bylo přítomno přes 220 účastníků z 38 zemí, z toho šest z České a čtyři ze Slovenské republiky, což je poměrně velká účast. Počty účastníků z Maďarska, Polska, Rakouska, Švýcarska, Švédska a dalších srovnatelných zemí se pohybovaly mezi 3 a 5.

Hlavní téma kongresu bylo "Dopad proměnlivosti počasí a klimatu na biosféru", tedy tématicky velmi blízké této Česko-slovenské bioklimatologické konferenci i jednodennímu semináři, který pořádala ČBKs v loňském roce v Praze. Jednacím jazykem byla angličtina, bez simultánního překladu do jiných jazyků. Na pořad bylo zařazeno 12 pozvaných přehledových přednášek, ty se konaly ve velkém sále pro všechny účastníky. Ostatní jednání probíhalo paralelně vždy ve 3 - 4 sekcích (studijních skupinách) současně.

Názvy těchto skupin jsou předem stanoveny, v těchto skupinách je obecně soustředěna činnost Společnosti (mají také svého vedoucího, který zasedání předsedal), podobně jako v naší Společnosti máme sekci humánní, rostlinné a živočišné bioklimatologie. Předmět práce studijních skupin zahrnuje především humánní a rostlinnou bioklimatologii a některá ekologická témata. Náplň jejich práce bývá obsažena také na různých českých a slovenských bioklimatologických akcích. V tabulce uvádíme přehled studijních skupin spolu s počtem přihlášených příspěvků, resp. příspěvků z ČR a SR:

1. Zemědělství, klíma a lesnictví	46 - 1 - 0
2. Fenologie	23 - 0 - 1
3. Biologické cykly a fotoperiodicity	18
4. Základní adaptabilní mechanismy	5
5. Adaptace zvířat extrémním životním podmínkám	25 - 2 - 1
6. Klíma, nemocnost, úmrtnost	43 - 2 - 3
7. Humánní biometeorologie ve vztahu k chování	13
8. Adaptace lidí extrémním životním podmínkám	6
9. Městské klíma a kvalita ovzduší	20 - 1 - 0
10. Vnitřní klíma a kvalita ovzduší	8
11. Použití a meze scénářů klimatické změny	15
13. Vnímavost na počasí a provádění rozhodování	8
14. Bioelektrina a biomagnetismus	18
15. Různé	6

Chybí skupina č. 12. - Mezuregionální společný výzkum faktorů ovlivňujících lidské zdraví, na kterou nebyl přihlášen žádný příspěvek.

Celkem bylo přihlášeno 250 příspěvků, z toho asi třetina posterů (ve skutečnosti jich bylo méně, protože mnozí přihlášení účastníci se nedostavili). Z ČR bylo šest příspěvků, ze SR pět. Jednání (kromě přehledových přednášek) probíhala ve 3 - 4 sekcích paralelně, takže nebylo možné zúčastnit se všech. Na ústní referáty (kromě pozvaných) bylo vyhrazeno 15 minut i s diskusí. Pro postery byla k dispozici tabule 95 krát 130 cm a vyvěšeny byly po celou dobu trvání konference.

Autor této zprávy se zúčastňoval především zasedání šesté skupiny, v níž prezentoval příspěvek formou posteru (spoluautor J. Sitar), zčásti jedenácté a čtrnácté, stejně tak kolegové z Hydrometeorologického ústavu. Ostatní čeští a slovenští účastníci se zúčastňovali na zasedání pracovních skupin se zemědělskou tematikou.

Není samozřejmě možné uvést obsah alespoň některých příspěvků, bylo by to příliš dlouhé a přitom neúplné. Snad jen jednou větou: v oblasti humánní bioklimatologie se mnoho autorů zabývalo vlivem extrémně vysokých teplot na lidský organismus (patrně pod vlivem loňského horkého léta), v oboru klimatických změn je pozorován odklon od samozřejmého globálního oteplení, komentáře jsou zdrženlivější, hlavně co se týče důsledků na přírodu, které jsou v mnohém nejednoznačné. K dispozici je sborník abstraktů všech přihlášených příspěvků, který dostali všichni účastníci. Všechny prezentované referáty, ústní i postery, budou publikovány v plném znění ve sborníku konference, který obdrží každý účastník a který by měl být k dispozici snad ještě v roce 1996 nebo začátkem 1997. Texty byly odevzdány do tisku v průběhu konference.

Rožnovský, J., Litschmann, T. (ed.): XII. Česko-slovenská bioklimatologická konference, Velké Bílovice, 1996

V průběhu konference bylo určeno místa konání příštího, patnáctého, mezinárodního biometeorologického kongresu v r. 1999. Ze čtyř kandidátů bylo nakonec vybráno Sydney v Austrálii, které mělo nejlépe připravený návrh. Kromě toho se v roce 1998 v Japonsku bude konat zatím blíže neurčená konference zaměřená na humánní bioklimatologii. Účast pracovníků z obou našich zemí bude tedy zřejmě mnohem nižší než jakou si výsledky jejich práce zaslouží. Snad se někomu podaří prezentovat příspěvek ve spolupráci se zahraničním partnerem. Doufejme, že další kongres v r. 2002 bude opět v dostupné zemi v Evropě.